

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р *Валентина Ангелова Драмалиева*,
секция „Философия“, катедра „Политическа икономика“, УНСС,
член на научно жури за присъждане на образователната и научна степен
„доктор“ по професионално направление 3.3. Политически науки,
шифър 05.11.02. Политология (Европеистика - Културологични изследвания)
с решение на ФС № 10/30.04.2018
и заповед на Ректора на СУ: РД 38 - 282/02.05.2018

за дисертационния труд

на *Десислава Крумова Караасенова*, докторант на самостоятелна подготовка,
на тема:

**„Cultural Dimensions of Academic Mobility: the Case of Bulgarian Fulbright
Fellows (Културни измерения на академичната мобилност: опитът на
българските стипендианти по програма Фулбрайт)“**

Обща представа и формални критерии за дисертацията

Дисертацията, която ми е представена за становище, получих в две копия - електронно и хартиено. Тя е на английски език, съдържа 205 страници и е структурирана в увод (15с.), четири части (общо 168с.), заключение (8с.) и библиография (14с.). Библиографията включва около 150 заглавия на английски език и четири електронни сайта, които са описани еднотипно. Използвани са и множество фигури и сравнителни таблици, които онагледяват тезите и аргументите и улесняват възприемането им. Този обем, структура и рефериранияте източници отговарят на формалните критерии за една докторска дисертация.

Докторантът Десислава Караасенова е изготвила също и Автореферат на български език, който е в по-голям обем (46с.) заради това, че трябва да опише по-детайлно дисертацията, която е само на английски език. Смятам, че

авторефератът наистина представя адекватно дисертацията и подпомага ориентирането в текста, като заедно с това съдържа и други елементи, които са важно изискване за всяка докторска защита.

Авторефератът резюмира основните идеи на дисертацията и съдържа: обща характеристика, която запознава с актуалността и значимостта на изследвания проблем, както и с целите, подхода и изследователските въпроси; контекстуализиране на изследването; различни теоретични подходи към понятието „култура“ и „межкултурна компетентност“, които са възлови за анализа; дизайн на изследването; резултати и анализ; заключение.

Освен посоченото резюме, Авторефератът съдържа и специална част, която откроява приносните моменти на дисертационното изследване – общо шест.

Авторефератът представя също и списък с публикации на автора по темата, както и списък на библиографията към дисертацията. Посочени са четири публикации на английски език, които са в тясна връзка с дисертацията, като една от тях е в съавторство. Последната публикация на автора е от 2018 г. и е глава от колективен труд на авторитетното издателство на Trinity College, Dublin, а публикацията от 2017 г. е в *Rhetoric and Communication*. Другите две публикации са съответно от 2014 и 2013 г. и са в сборници от авторитетни академични конференции. Тази публикационна активност показва сериозния и задълбочен интерес на автора към темата на дисертацията.

Темата на дисертацията засяга един много важен аспект на културното сътрудничество, концентрирано в сферата на образованието – академичната мобилност. Както сочи авторът, този проблем е изследван повече в контекста на студентската мобилност, но много по-малко в контекста на мобилността на преподавателите. Затова изборът на Десислава Караасенова да анализира опита на българските стипендианти по програмата Фулбрайт заслужава поздравления. Заедно с това трябва да подчертая, че този проблем е визиран не само теоретично, но и емпирично. И това е едно от главните достойнства на дисертацията. Смятам, че избраната тема е подходяща за докторска дисертация. От една страна, темата е

интересна и полезна както с практическата си ориентираност, така и с опита да запълни една празнина в проучванията по въпроса, а от друга страна, тази тема дава отлична възможност на автора да разкрие своя изследователски потенциал.

Методологията, използвана в дисертацията, е в унисон с темата. Изследването използва социологическия емпиричен метод на GT - Grounded Theory (или *теренна теория*, както обикновено се нарича на български език), разработен от Б. Глейзър и А. Строс през 60-те години на миналия век, който се опитва да запълни празнината между теорията и емпиричните изследвания, както и между количествените и качествените методи в самите емпирични изследвания. Използваната методология е адекватна за постигането на целите, които авторът си поставя, изследвайки един ограничен кръг от хора – българските стипендианти по цитираната програма. Това дава възможност на Десислава Караасенова да покаже своите изследователски умения и компетентност и да развие анализа. Така съчетаването на актуалността на темата с прилагането на съвременни изследователски методи е надеждна предпоставка за успешно изследване, което е демонстрирано в дисертацията.

Структурата на дисертацията отговаря на изискванията на едно дисертационно научно изследване. Смятам, че структурирането съответства на темата, целите и задачите, а изследванията са представени коректно. Отделните части са балансирани както помежду си, така и по отношение на цялата дисертация. Разбираемо е, че най-голяма по обем е петата част, озаглавена „Констатации и анализ“. Отчетливата единна номерация на отделните глави и техните части и под-части – както в текста, така и в съдържанието - допринася за по-доброто възприемане и логическо проследяване на тезите, а заедно с това улеснява читателите при позоваването на текста и боравенето с него.

Хипотезите и аргументите в дисертацията са добре формулирани и умело защитени с адекватни доказателства. Заключениеето показва, че поставените

задачи са постигнати. Затова авторът има основание да отпрати и някои препоръки, произтичащи от изследването, към всички заинтересовани страни, свързани с академичната мобилност по програмата Фулбрайт, а именно: към българските учени, към изпращащата институция, към приемащата институция, към самата програма Фулбрайт. Добро впечатление прави и това, че авторът си дава сметка и за някои ограничения на изследването и ги посочва добросъвестно, за да се имат предвид.

Приноси на дисертацията. Съгласна съм с оценката за приносите в научно-теоретичен, методически и научно-приложен план, които Десислава Караасенова сама е посочила като основни за дисертацията си в Автореферата, и затова няма да ги посочвам и коментирам.

Ще открия няколко от достойнствата на дисертацията:

1. Теоретико – приложен характер на изследването.
2. Добър баланс между теоретично и емпирично, като се демонстрират изследователски умения и в двете проблемни полета.
3. Интердисциплинарен подход към анализиранияте проблеми.
4. Комбинативност и адекватност в използваните методи.
5. Обзор на литературата по въпроса и интелигентното ѝ използване в подкрепа на определени тези.
6. Ясна и точна аргументация и обосновани изводи.

Убедена съм, че дисертацията има всички достойнства да бъде защитена публично от Десислава Караасенова и тя ще успее да представи и аргументира темата, защото е вникнала дълбоко в проблематиката и я анализирала с разбиране и логика. Дисертацията показва възможностите ѝ да работи самостоятелно и целенасочено в проучването и осмислянето на теорията и емпирията, да интерпретира различни източници – научни публикации, документи, интервюта. Цялата работа има своя вътрешна логика и последователност, които позволяват да се достига до определени идеи и заключения. Впечатление прави ясният език, добрият стил и оформление на текста.

В заключение ще посоча, че като цяло оценявам положително избора на темата, положените усилия както в проучването и осмислянето на литературата по въпроса, така и в авторските емпирични изследвания и анализи, направените интерпретации и връзки, цялостното систематизиране на дисертацията, вътрешната логика на текста, добрата аргументация, ясения и точен език и стил на Десислава Крумова Караасенова и на тези основания препоръчвам на почитаемото жури да ѝ присъди образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.3. Политически науки, шифър 05.11.0. Политология (Европеистика – Културологични изследвания).

29. 05. 2018 г.

София

Подпис:.....

(проф. д-р В. Драмалиева)